

על גאווה ודעה קדומה

ראשי התיבות של ארגון חוש"ן הם חינוך ושינוי. מקימיו ומתנדביו מאמינים כי באמצעות כניסה לכיתות בבתי ספר ומכללות, 'צליחו לחנך את התלמידים לסובלנות ומקווים להשיג כך שינוי חברתי שמשמעו הכרה וקבלה של האחר

כתב וצילם: יותם יעקובסון

השעה וחצי שעומדות לרשותנו נקדיש כמחצית מהזמן לסיפור הסיפורים האישיים שלנו, והמחצית השנייה תוקדש לשאלות שלכם. המטרה היא שאם בצורה כזו או אחרת היו לכם חששות מפני להט"בים (ראשי התיבות המקובלים כיום להגדרת הקהילה הלסבית, הומוסקסואלית, הטרוסג'נדרית והביסקסואלית) או להיות ביחס אליהם, דברים שרציתם לברר, תוכלו לעשות זאת איתנו. ואולי, בעתיד, כשתשמעו את המילה 'הומו' תזכרו לפחות הומו אחד ולסבית אחת שאתם מכירים באופן אישי."

גם שונים, גם שייכים

יוסי ומיכל הגיעו אל מכללת דויד ילין בעקבות הזמנת פעילות הכוללת שיחה גלוית לב עם הומוסקסואלים ולסביות המתנדבים בארגון חוש"ן. ראשי התיבות של חוש"ן הם חינוך ושינוי, אולם שם הארגון, כמו סמלו, נקבע בזיקה אל אבני החוש"ן שאותן ענד הכוהן הגדול על חזהו. "כל אחת

דשבי רוח חמימים של קיץ שעומד בפתח, רוויים ניחוח אורנים, פרצו בעד החלונות הפתוחים אל אחד מחדרי הלימוד במכללת דויד ילין בירושלים. עיני הסטודנטים היו נשואות אל שתי דמויות זרות שנכנסו לכיתה, שעל בואן הם ידעו מראש. "נעים מאוד, אני יוסי ואני הומו. ואני מיכל, לסבית", אמרו השניים, שעונים בביטחון על שולחן המורה, מישירים מבט אל הקהל ומחייכים.

מול הנינוחות שלהם ניתן היה להבחין בחוסר נוחות דווקא בקרב הקהל. סטודנטים אחדים זעו בכיסאם כמו מנסים למצוא את העמדה הנכונה עבורם מול הסיטואציה הלא מוכרת. מתי הזדמן להם, לאותם סטודנטים, לפגוש אדם זר שניצב מולם ותלה על עצמו תווית הנתפשת בדרך כלל כאות קלון נורא? יוסי פתח בדברים והציג את מטרת הפגישה. "במהלך

מגלים ששונות היא מילת מפתח להבנת החברה שבה אנו חיים. עבורי חוש"ן הוא כלי למאבק בבורות", הוא אומר. "בורות היא מגן החברה מסביבנו שקל לחסות בו ולכסות בו את מי שלא שייך. ואני שייך", הוא מסכם בחיך. "נוכה, גלוי, שייך".

חוש"ן מפעיל את תוכניותיו בקרב כל מי שמזמין ממנו פעילות. הארגון פעיל בעיקר במערכת החינוך (בתי ספר תיכוניים, אוניברסיטאות ומכללות), בהכשרות מורים, עובדים סוציאליים, פסיכולוגיים קליניים וכל מי שעשוי לבוא במגע עם בני נוער במסגרת עבודתו, אך גם חוגי בית ועוד. בשנים האחרונות הולכות ומתרחבות הזמנות לפעילויות הארגון בצבא ובמטרה.

נוסף על פעילות של היכרות עם אוכלוסיית להט"ב

באמצעות מפגש אישי שבו מתודע הקהל הרחב למי מהמשתייכים אליו, מציע הארגון מגוון רחב של הרצאות וסדנאות העוסקות בתכנים פסיכולוגיים רלוונטיים, בהצגת מודלים התפתחותיים של זהות מינית בגיל ההתבגרות, בהתפתחות החוק והמשפט ביחס לקהילה הלהט"בית, בהיבטים שונים של חיי המשפחה כמו יחס ההורים לילדים שחשפו את זהותם המינית השונה (בשיתוף עם ארגון תהל"ה - תמיכה להורי להט"ב), האופן שבו מוצגת הקהילה הלהט"בית בתקשורת ועוד. הארגון מקיים שיתוף פעולה הדוק עם שפ"י (שירות פסיכולוגי ייעוצי של משרד החינוך).

לפיתוח ההרצאות והסדנאות אחראי צוות הפיתוח של הארגון, המורכב מפסיכולוגים ואנשי חינוך והדרכה. זה המקום לציין שכל הפעילות בארגון נעשית בהתנדבות. ההרצאות, עם זאת, ניתנות בתשלום, ובאופן זה מצליח הארגון לממן את פעילותו. כיום עומד מספר המתנדבים על כ-250 איש.

החשיפה מקרבת

לאחר שהציג יוסי גלעד את סדר המפגש, הוא החל בסיפורו האישי. למרות החיך ניכרת בפניו ההרצנה, איזושהי התכוונות פנימית למקום סגור, פנימי, רחוק ועם זאת מאוד קרוב, מאוד נוכח. "יכולתי להציג את עצמי כיוסי שהיה בין מקימי קיבוץ בגליל", הוא פותח.

"יכולתי לספר לכם על התקופה שבה חייתי בברלין, על קורס מדריכי פולין ב"יד ושם" שאותו אני מנהל... יש הרבה דברים שיכולתי לספר על עצמי", הוא פורש בכמה מילים מניפת חיים עשירה, כמו שיש לכל אחד ואחת מאיתנו. אבל מיד הוא קוטע את האפשרות להתפרש ולשוחח על כל נושא אחר, מסקרן ככל שיהיה. "אבל באתי לדבר איתכם על זה שאני הומו", הוא אומר. בהמשך הוא מדגיש את הייחודיות שבמעמד הזה. "זו הזדמנות יוצאת דופן לדבר על דברים שלא עולים ביומיום. חשוב לי להבהיר שזה לא דבר רגיל עבורי לעמוד מול קהל זר לחלוטין, אולי אפילו לא אוהד, ולדבר על הדברים הכי אישיים. בכמה הזדמנויות הצטרפו אלי לשיחות ההתנדבות בני משפחה וחברים קרובים, וכך שמעו לראשונה

מהאבנים שונה בצבעה ובצורתה", מסבירה לי יעל רב הון, מנכ"ל הארגון, "אולם כולן שוות בערכן". נדמה שאת ההיקש מיותר לבאר. מאז שנת 2004 קיים חוש"ן כארגון עצמאי. החל משנת 2007 הוא זוכה לתמיכה מצד עיריית תל אביב-יפו. משרדיו שוכנים כעת במרכז העירוני לקהילה הגאה שנפתח לאחרונה בגן מאיר בתל אביב.

הארגון חרת על דגלו לפעול בתחום החינוך באופן שיביא שינוי. מבחינת מקימיו ומתנדביו השינוי הוא קבלת האחר. כל אחר. כאן, נדמה שיש רמות שונות של קבלה; מהרמה החיצונית של הכרה בקיומו של זולת השונה מאיתנו ועד קבלה עמוקה ופנימית של האחר על השוני שלו.

"כולנו חיים בחברה הומופובית", מסבירה יעל. "עד כמה שהדבר נשמע תמוה, הדבר חל גם על בני הקהילה הלהט"בית

ביחס לעצמם. הרי כולנו גדלנו באותה חברה. השחרור מההתניות הללו, שהן כמו כבלים הדוקים, ביחס של אדם לאדם וגם ביחס של אדם לעצמו, הוא קשה ומורכב. בפעילות שלנו אנחנו מנסים לעשות את הצעד הקטן והמשמעותי הזה המאפשר שינוי, הנותן לגיימיציה קיומית לכל מה שהוא 'אחר'. את האופן שבו נעשים הדברים עתידה יעל לבאר באוזני בצורה מפורטת ומובנית להפליא.

"חוש"ן מזמן אפשרות לדבר על אהבה, מיניות ומין בחופשיות, לא כמציצנים ולא כפורנוגרפים", אומר לי איתן, מתנדב. "חוש"ן זה קודם כול מפגש. מפגש טעון בדעות קדומות שיש לאנשים מחד גיסא ובחיים בתוך הדעות הללו שיש לאנשים אחרים מאידך גיסא. חוש"ן הוא מקום שבו

יוסי את הקשר שלו אל אותה אהבת נעורים "ומצד שני לא הייתי מסוגל לספר לו דבר ממה שמעסיק אותי באמת. לא אחת שאלתי את עצמי מה יקרה אם הוא יידע, אבל אז כל מה שהצלחתי לראות היה שלג, כמו בטלוויזיה. מיוחד שאפגין חיבה יתרה כלפיו הייתי עורך לעצמי אימונים - לא להסמיק כשמדברים עליו לידי. הייתי נכנס למקלחת עם קרח, מביט בעצמי במראה, מעלה את דמותו מולי ומניח את קוביות

הקרה על הלחיים. לשווא... הייתי גם בודק את גבול יכולת ההתבוננות שלי מזווית העין, שאיראה כאילו אני מביט לנקודה מסוימת אך בעצם אתפוס אותו בזווית עיני. רואה ואינו נראה". הדוגמאות הנוגעות ללב שהוא מעלה גורמות לחלק מהסטודנטים, ובעיקר לסטודנטיות, לחייך במבוכה. אני תוהה אם הן מזדהות או שמא מכירות את התחושה. יוסי לא חוסך בפרטים שעשויים להיות מביכים מאוד. "בית הספר שלנו בקריות היה ממש מול הים ובילינו הרבה זמן על החוף. אף פעם לא נכנסתי למים. היה איתי ספר. 'אנה קרנינה'. מעולם לא קראתי בו, אבל הוא אפשר לי להיות בעמדת תצפית בטוחה. כל פעם הייתי מזיז את הסימנייה מעט קדימה", הוא מודה. ורק אנה קרנינה ידעה את סודו.

נעורים של בדידות סופנית

בשיחה שמתנהלת במשרדי הארגון בגן מאיר מדגישה יעל את הייחוד במצוקה שחווים בני נוער המגלים בעצמם נטייה מינית חריגה. "כולם יודעים לרבר על מצוקות ובלבול האופייניים לגיל ההתבגרות ועל בחינת הזהות שלנו מול אחרים ומול עצמנו.

כשמשליכים אל הקלחת הרותחת הזו גם אבקת נטייה מינית לא נורמטיבית, מתקבל תבשיל מורכב בעל רכיבים נפיצים, ומכאן הסכנה. בעוד שבכל מצוקה אחרת של גיל ההתבגרות - התאהבות, סמים, התנסות מינית, אנוורקסיה ועוד - יכולים בני הנוער לפנות לאדם קרוב, דהיינו הורים, אחים, חברים, שכנים, מורה, יועצת, כשמגיעים לנושא הנטייה המינית

אנדרטה לזכר קורבנות שואה הומוסקסואלים בברלין

דברים שעד אז לא ידעו עלי", הוא מגלה. האווירה בקרב הקהל נעשתה בינתיים רגועה מאוד, אנשים מתרווחים בכיסאות, כמו מתרפים מעט. זה הקול של יוסי, המבט הישיר שלו, הכנות שלא מאפשרת לאנשים להסתייג. הם רואים אדם, תלת ממדי, מוחשי, חי, בעל תבונה ויכולת התנסחות, רגש ולבטים, מערכות יחסים, רצונות, פחדים, תקוות. איך אפשר להתעלם מהעולם שהוא חושף בדבריו? עיני הסטודנטים כמו מצטופפות יחדיו אל עבר הצוהר הקטן שנפתח, לא במציצנות חלילה, אלא מתוך סקרנות אמיתית כלפי הלא מוכר. "שואלים אותי ממתני אני יודע שאני הומו. ואני תמיד ידעתי. רק לא ידעתי איך לקרוא לזה. הכרתי 'הומו' כקללה", הוא צוחק. "את המילה הזו השמיעו במשך כל ילדותי על כל צעד ושעל, וגם היום אני שומע אותה לא מעט. ברחוב וגם במהלך עבודתי עם בני נוער. אז לא יכולתי לקשר את המשיכה שלי לגברים, שהכרתי כבר מגיל צעיר, למילה הזאת, 'הומו'".

גם מיכל מתארת בתורה מצב דומה, שבו גם כשאדם חש רגשות עזים כלפי בן/בת מינו הוא לא מסוגל להודות בהם בפני עצמו. הוא מסרב לקבל אותם ובמובנים רבים גם לא מסוגל לקשור אותם אל ההגדרות "הומו" או "לסבית", מכיוון שגנאי עמוק טבוע בהן.

"הלכתי ברחוב מרחפת מאושר, בדרך אליה", מתווה מיכל את סיפורה בפני הסטודנטים. "אני זוכרת את היום הזה בחדות רבה. אביב שכזה עם עננים קלים בשמים. עצרתי לקטוף לה פרחים. ואז הגיע הרגע. אני זוכרת אותו בדיוק, על שפת המדרכה. עצרתי ושאלתי את עצמי, 'מיכל, מה כל השטויות האלו?'. נבהלתי מאוד מעצמי וגם מזה שיכולים לחשוב שאני כזאת. זרקתי את הפרחים וחזרתי הביתה. בטלפון הודעתי לה שאני מנתקת איתה את הקשר. היא בכתה וסגרת".

אז החלה מיכל במסכת הסתרות שכללה מערכות יחסים עם בנים, רק כדי לשכנע את עצמה ואת הסביבה שהיא לא כזאת. קצת לפני שעמדה להתחתן היא נעצרה, והיום, מזה כמה שנים, היא חיה עם בת זוג ומספרת שהיא חווה סוג חדש של שלמות.

יוסי תיאר אף הוא את המאמץ האדיר שכרוך בניסיון להסתיר. "מרגע שעמדתי על עניין המשיכה שלי לגברים ועל השוני שלי מגברים אחרים היתה ברורה לי הסכנה הכרוכה בכך שיידעו", הוא אומר, אם כי אינו מצליח לשחזר מהי בדיוק הסכנה שחשש ממנה. בצורה הומוריסטית הוא מספר על סערת הרגשות שפקדה אותו בגיל 15. אז היתה לו חברה, בדומה למיכל, ומתברר שבדומה לרבים אחרים, כדי שחלילה לא יחשדו בו, הוא

הצליח לפעול לפי מה שזיהה שציפו ממנו לעשות. "אהבתי אותה", הוא מודה "אך כחברה טובה ולא יותר מזה". העניינים הסתבכו כשיוסי התאהב באחד החברים הכי טובים שלו, אז גם נקלע למערכולת מוסרית שהקשתה עליו מאוד - "הרי איני יכול לשקר לה", חשב ולא היה מסוגל לעשות אחרת. "מצד אחד הוא היה אחד החברים הכי קרובים שלי", מתאר

המורכבות גדולה פי כמה. ממחקרים רבים, פרי עדויות ממקור ראשון, עולה שוב ושוב שבני הנוער חוששים ביותר דווקא ממעגל הקרוב אליהם, שלכאורה היה צריך להימצא שם כדי לתמוך, כמו בכל בעיה אחרת. דווקא את הקרובים

יוסי: "אבא שלי גער בי: 'תהיה טמבל אם אתה רוצה. אבל מה עם חברה?'"

יעל: "כולנו חיים בחברה הומופובית. עד כמה שהדבר נשמע תמוה, הדבר חל גם על בני הקהילה הלהט"בית ביחס לעצמם. השחרור מההתניות הללו, הוא קשה ומורכב"

להם הם הכי נרתעים מלשתף. לאור זאת", מדגישה יעל את הבעיה, "הם מוצאים את עצמם בודדים לחלוטין". כחיוק לדבריה של יעל מספרת מיכל שכאשר סיפרה לאמא שלה על משירתה לבנות היא בכתה ואמרה: "זה כמו לגלות שיש לך בת שחולה במחלה סופנית".

דקל שפל צמרת וקירות הטיח המתקלפים הנשקפים מחלון משרדה של יעל נצבעים בבוהק שקיעה כתום. צבעיו של דגל הגאווה הססגוני המתנפנף מתחדדים עוד יותר ויעל מסבירה את הסיבות להסתרה. "כולנו ניזונים מאותם סטריאוטיפים. מגיל צעיר מאוד הומואים ולסביות נתפשים כדבר שלילי, מלוכלך. נקשרים בהם מחלות, בדידות, חיים בעלי גוון זול שאין בהם מערכות יחסים. גם הומואים ולסביות חשופים

לנורמות הללו והדברים מוטמעים בהם. בשלב מסוים, כשאדם צריך לחבר לעצמו באופן אישי את אחת ההגדרות המקופלות במילה להט"ב, זה יוצר אצלו מצוקה נוראית. אם אין מענה לבקשות אילמות ולאיתותים, בהעדר חיוזקים חיצוניים המצוקה מתגברת. בני נוער שמגלים זאת על עצמם מפנים את כל האנרגיה הנפשית שלהם לשמירת הסוד. במקביל, לא נותרת בהם די אנרגיה כדי להשקיע במעגלים חברתיים שונים, ביחסים משפחתיים, בלמידה ובכל משימה חשובה אחרת שבגילאים הללו היא גם מעצבת אישיותית".

יוסי מספר שמקטנותו נהג אביו לספר שכאשר נודע לו שיש לו בן בכור ראה בחזונו את כל מהלך חייו. בגיל ההתבגרות הוא החל ללחוץ על יוסי שימצא חברה. "הייתי תלמיד טוב מאוד. הכול הלך לי בקלות", מעיד יוסי על עצמו. "באופן מכוון החלטתי לרדת בלימודים כדי שהלחץ של אבא יופנה למקומות אחרים. נכשלתי", הוא מגלה לקול צחוקו של הקהל. "אחרי חצי שנה אבא גער בי, 'תהיה טמבל אם אתה רוצה', אבל מה עם חברה?".

גם את תחושת הבדידות שהיתה נחלתו במשך שנים מיטיב יוסי לתאר בהומור המיוחד שלו. "אני זוכר שבתוכנית כלשהי הזכיר אהוד מנור את להקת Bronsky Beat ההומואית. חשבתי לעצמי כמה מדהים ששלושת ההומואים בבריטניה חברו יחדיו ויצרו להקה". בתקופת השירות הצבאי שלו, כשחיכה בתור במספרה, רפרף ברחון "לאשה". לתדהמתו העצומה, בין ההודעות השונות בסוף הירחון מצא שלושים הודעות "גבר לגבר". "שאלתי את עצמי איך ייתכן שיש כל כך הרבה? לראשונה בחיי גנבתי משהו. הכנסתי את המגזין לתיק וברחתי בלי להסתפר. פתחתי תיבת דואר בעיר ליד, כי הרי ברור שכל מי שפותח תיבת דואר נחשד מיד בהומוסקסואליות, וכתבתי לכל השלושים, לא לקפה חלילה אף אחד".

מפחד פן יתגלו מכתבי התגובה בבית הוא היה לוקח אותם לצבא, אבל שם מצא אותם אחד מחבריו לפלוגה שחיטט בתיקו בחיפוש אחר ממתקים. הוא פרש את כולם על המיטה, לעיני כול. הגילוי הפומבי הביא את יוסי אל עברי פי פחת. מיכל תיארה בדבריה את השלב שבו הכירה בהיותה לסבית. ההכרה לא הקלה עליה בשום מובן. "התייסרתי בשאלות נוראיות, כמו איך חיים את החיים האלו? הרי אני אדם כל כך חברותי. איך אשא את הבדידות הזו? לא תהיה לי זוגיות? ינדו אותי מחיי החברה? איך אוכל? גם שנים אחרי שהודיתי בפני עצמי על היותי 'לסבית' לא הייתי מסוגלת לומר את המילה ולקשר אותה אלי. רק זמן רב אחרי שכבר סיפרתי לאחרים יכולתי להתחיל להשתמש במילה".

יעל מסבירה שבני נוער שגילו כי נטייתם המינית חריגה שוקעים בדיכאון, נוטים להסתגרות ולהתנהגות א-מינית, או לחלופין בוחרים בהתנהגות מינית מוגברת וחסרת רגש שלא נועדה אלא לחפות על סודם ולהסתיר את האמת. נתונים שונים מצביעים על כך שבקרב בני נוער להט"בים סכנת ההתמכרויות והנשירה ממערכת החינוך גדולה פי שניים ביחס לשאר בני הנוער. מחקרים בעולם המערבי מצביעים על כך ששליש ממקרי ההתאבדות של בני נוער הם על רקע זה. "הדבר שובר את הלב וגם מעורר אופטימיות אדירה", אומרת יעל, "שניתן לעשות את השינוי במקום הזה כל כך בקלות ולהסיר מעל הזולת כל כך הרבה סבל". למעשה, יעל טוענת שחלק גדול ממטרת הארגון מושג עוד לפני שהמתנדבים מגיעים לפעילות. "די בעצם הפתיחות שמגלה מוסד או ארגון בהזמנת פעילות מחושן ובהודעה על כך לקהל היעד", היא מסבירה.

לעבור את ההכשרה

כדי לעמוד מול קהל ולעשות את השינוי שעליו מדברת יעל עוברים מתנדבי חוש"ן הכשרה ממושכת וקפדנית. כשם שהיא כוללת בחינה חיצונית - של המתנדבים העמיתים, של המראיינים ושל צוות ההדרכה וההכשרה - כוללת ההכנה גם עימות פנימי עז. מתנדבים רבים, אולי כולם, מעידים על תהליך עמוק שעברו לפני הפעם הראשונה שהתייצבו מול קהל. הדבר מתחיל בעצם הרצון הראשוני של אדם להתנדב; כלומר, נדרשת נכונות ראשונית, אך מתברר שלא תמיד ברור לבעליה מה בדיוק עומד מאחוריה. יוסי מספר שכששמע לראשונה על הפעילות אמר, "מה הבעיה? גם אני יכול לספר את הסיפור האישי שלי!". מנהלי הארגון דאז הבהירו לו שאין לו מושג כמה מדובר. הם הזמינו אותו להצטרף לפעילות. "אני לא יכול לשכוח עשרות ילדים אוהזים בגדר בית הספר וצועקים 'ההומאים הגיעו'. הם פה!", הוא מספר.

כששומעים על התהליך שעוברים המתנדבים מבינים טוב יותר מגיין צומחת יכולתם לספר את סיפורם האישי בבהירות ובקור רוח גם נוכח שאלות קנטרניות ופוגעות.

לאחר ריאיון אישי מוזמנים המתנדבים למפגש היכרות קבוצתי עם יתר המועמדים והמראיינים. אם הם מחליטים להמשיך בתהליך, הם מוזמנים לצפות בפעילות כאורחים. לאחר מכן הם משתתפים בסמינר הכשרה שנמשך שלושה ימים.

אוסנת בן פורת, רכזת פיתוח תוכן והדרכה בחוש"ן, מתארת את סמינר ההכשרה כמאפשר הזדמנות לבדיקה עצמית. "תכנים עולים וגם זיכרונות. מתאפשרת התבוננות בפרספקטיבה שונה על אירועי עבר. עולים גם עניינים הנוגעים להווה - למשל, השאלה

האלמותית לגבי המקומות שבהם אדם עדיין בארון או מהי השאלה שלא היינו רוצים להישאל ועל ידי מי, או מהו הדבר הקשה לנו ביותר בתוך הנושא הזה. התשובות על כך רבות ומורכבות. הדרישה למודעות מאתגרת מאוד."

"הסמינר", מוסיפה אוסנת, "גם מאפשר להתמודד עם שאלות טריקיות ומבלבלות, כמו למשל 'האם נטייה מינית היא מולדת או נרכשת?'. לכאורה, מדובר בשאלה מדעית לכל דבר, נכון? אבל בוא נעצור רגע ונשאל למה היא נשאלת כאן? הרי אנו מחפשים סיבות רק באותם מקומות שבהם דברים אינם מתיישבים בעינינו. הרי מעולם לא תישאל השאלה מדוע אדם הוא סטרייט בנטייתו."

בתום הסמינר נדרשים המשתתפים לצפות בפעילות נוספת. לאחר מכן הם נפגשים עם מתנדבים המתמחים בכך ולמעשה בונים בעזרתם את הסיפור האישי שלהם. כשאני שומע זאת אינני יכול שלא לחשוב על סכנת ההתאבנות שקיימת עקב עריכת קפדנית של הסיפור. "הדברים דינמיים", אני אומר ליעל. "כל פעם עולים דברים שונים על פני השטח, מורגשים בעוצמות שונות, בצבעים אחרים. הדגש משתנה ולעיתים גם המשמעויות", נראה שאני מתפרץ לדלת פתוחה. יעל מודעת היטב לסכנה שבדבר ומספרת שרוב המתנדבים מבקשים על דעת עצמם סיוע בעדכון הסיפור האישי שלהם לעתים תכופות. "התהליך כאן הוא מתמשך ודינמי", היא מסבירה. "מה שעומד בבסיסו הוא הכנות והנגיעה ברגש. ברגע שאלו ייעלמו, הפעילות עצמה תיכשל. אנשים לא יוכלו להתחבר אליה. מדי שישה שבועות מתקיימים מפגשים הפתוחים לקהל המתנדבים ובהם נערכים הרצאות העשרה ודיונים."

לאחר גיבוש הסיפור האישי מוכנים המתנדבים לצאת לפעילות, ◀

חולם להיות מטפל ולא יודע איך להתחיל?
מרגישה שחסרים לך כלים לעזור למטופלים?
עבודה עם תינוקות מסקרנת אתכם?

אלף סטט

מורה ומטפלת בקרוניוסקרל
מלמדת ביפן וישראל
מתמחה בטיפול בתינוקות וילדים
מוסמכת ארגון קרוניוסקרל פולריטי - קנדה
מזמינה אותך לקורס

הכשרת מטפלים בקרוניוסקרל
אמנות ההקשבה
הקורס מקיף את היבטיה השונים של
השיטה ומשלב ידע נרחב באנטומיה עם
גישה ייחודית לתפקיד המטפל והמטופל
ולכוחות הפועלים בתוכנו וביקום

לקראת הלימודים באוקטובר יתקיימו
ללא תשלום ערכי מבוא ברמת-גן
הקדימו והירשמו

052-70-70-530

הנחה לנרשמים עד ראש השנה *
מידע נוסף ניתן לקרוא באתר
www.metaplilm.co.il/ylachseboth

מכלול
בסיכולוגיה קצת אחרת

טפלים נבמקדים
בלחץ נפשי ובמבוכ
בשיטת חדשות

סדנאות
להתפתחות אישית

ערי צאת נסיכולוגים מנחמים
במסך מכלול
בניהול ד"ר נורית מרכס ומנשה כהן

פרטים והרשמה:
michlol.net
טל. 03-6442350

לצייר עם חלומות

סדנאות בהדרכת מאירה תדמור
אמנית, ציירת ומנחת קבוצות
בשילוב אומנויות M.A

סטודיו לפיתוח הבעה עצמית ושחרור
חסימות בקבוצות קטנות | ציור מנדלות
וכתיבה אינטואיטיבית בגישה ייחודית |
מקום מרווח, אווירה נעימה ונינוחה |
מאוקטובר סדרות של ארבעה מפגשים

יראה חיים אחרים "עניין חדש" גיליון 142 יולי '08

לפרטים נוספים: 052-3986676
meiratud@gmail.com

צילום: חן לדרמן

ארגון חוש"ן
במצעד הגאווה
בתי"א ב-2008

להיפטר מעול הסודיות

רגע השיא בסיפורים הוא במקרים רבים שלב "היציאה מהארון". יש מקרים שבהם נשלפים אנשים מהקונכייה בעל כורחם בעקבות מציאת מכתב או תמונה, בהאזנה לשיחת טלפון או בעקבות ניחוש אינטואיטיבי. במקרים אחרים אדם אינו יכול להסתיר עוד את סודו והגילוי נשפך ממנו. במקרים אחרים שלב השיתוף מתוכנן ומכוון, ומבוצע כמו תוכנית פרטנית, רבת שלבים. בחוש"ן מקובל שהמשותף לכל המקרים הללו, שבהם זהות המינית של אדם נחשפת בין אם מרצונו ובין אם לא, הוא תחושת רגיעה, גם אם על פני השטח מתחוללת מלחמה גלויה. מיכל תיארה הקלה אדירה בעקבות הגילוי למשפחה חרף הקושי לקבל את שונותה. יוסי מתאר את שבירת השתיקה כמו הסרת שק חול רטוב מהגב. דווקא הדבר שממנו חשש יוסי יותר מכול, שמישהו ממקורביו יידע, הגיע לשיא של מתח שהתרוקן מיד מתוכן. נראה כי בשלב זה הקהל שבוי בסיפורו וממש נזקק, כמוהו אז, לשתף מישהו. כל כך מתבקש שמישהו יידע. הראשון שיוסי בחר לספר לו הוא חבר טוב. "במשך שבועות הכנתי אותו לשיחה. אמרתי לו שכשניפגש בחופשה מהצבא אני מוכרח לדבר איתו. שיחה אישית". הם נסעו ברכב, בדרך לקיבוץ. יוסי נהג, לבו פעם בפראות. החבר היה שקוע במושב שלצדו, נינוח, עישן סיגריה. "אני לא חושב שתהיה לי חברה", גמגם יוסי. "שטויות", ביטל החבר את דבריו. "אני לא חושב שאני בקטע של בנות בכלל", המשיך יוסי. החבר נשף עשן כחול בעד החלון, הביט בו ואמר בפשטות, "אז אתה הומו", ומיד שאל "על מה רצית לדבר איתי כל כך הרבה זמן?". צחוק של הקלה עבר בין כל הסטודנטים.

מובן שלא תמיד תגובת הסביבה לגילוי פשוטה וטבעית כל כך. יש מקרים קשים מאוד של התנכרות וסלידה, אָבֵל, אלימות, ניסיון לשנות את האדם בכוח – להחזירו לדרך הישר.

תחילה רק עם מתנדבים ותיקים.

"יש סיבה לתהליך הארוך והמכובד", אומרת יעל. "זה נעשה מתוך ההבנה שאנשים עוברים כאן משהו חזק בממד הרגשי. זה לא פשוט להיות בסיטואציה שבה ניצבים מול אנשים זרים, מספרים סיפור חיים, פותחים את הדברים הכי כמוסים ומדברים מתוך הרגש. למעשה, הפעילות שלנו היא אנטיזה לכל מה שמקובל בחברה. היא ההפך מריחוק והסתגרות, מהסתרה והתגוננות.

פעמים רבות המניע של מתנדבים הוא חוויות לא פשוטות שעברו כבני נוער וקשיים שנאלצו להתמודד איתם. לעתים נדירות מדובר דווקא בחוויות מחזקות – דמות שהיתה שם ונתנה את האיתות ולו הקל ביותר שיהיה בסדר. בגילאים הללו, ונוכח המצוקה שהם נמצאים בה, בני נוער רגישים כל כך שהם קולטים כל רמז, כל סימן, והם נפגעים ממנו או נתלים בו. לאור החוויות הללו חשים המתנדבים כי מחובתם המוסרית לעשות את העולם קל יותר עבור השאר".

מיכל הראל, רכזת הגיוס וההכשרה של חוש"ן, מכנה את התהליך "לנגן מחדש את הקלטת".

אודי, אחד המתנדבים, מבהיר: "נדמה שזה דבר שרק מעטים מאיתנו מעזים לעשות – לחזור במודע, מתוך בחירה, אל רגעי אופל בחיינו. אל רגעים שהיינו מעדיפים לשכוח, שהתנהגנו בהם בצורה שנראית לנו מגוחכת ובזויה. אל תקופה שבה חשנו בזויים בעיני עצמנו ובעיני החברה. במהלך סמינר ההכשרה נוצרת לגיטימציה להציף דברים – ובסביבה אוהדת. דברים עולים, לעתים באופן לא מודע, ולכן זולגות כאן לא מעט דמעות. זה חלק מהעניין. לא רק שהדברים האישיים עולים בעוצמה, אלא שיש מי שמגיב להם, מתייחס אליהם. במקרים רבים פתאום נפקחות עיניהם של המתנדבים והם נדהמים לגלות עד כמה הסיפור האישי שלהם, שאותו חוו כיחידים בעולם, דומה (וגם שונה, כמובן) לסיפוריהם של אחרים".

מכונן בעל משמעות חברתית עמוקה. לא רק שרבים בקהל מגלים אהדה לסיפורים, הם גם מעריכים מאוד את מה שהם מכנים "אומץ הלב של המתנדבים". כמעט תמיד הם מביעים זאת בסוף הפעילות. תגובות רבות מתייחסות לצורך להפיץ את הפעילות בקרב בתי ספר וכיתות נוספים. גם התדהמה לנוכח החשיפה שמגלה סבל רב כל כך המקופל בסיפורו של אחר מוצאת את ביטויה באופנים רבים, ועימה ההבנה שהאחר במהותו אינו שונה כל כך.

פרטי התקשרות עם ארגון חוש"ן:

טלפון (יעל): 052-5609393
 דוא"ל: info@hoshen.org
 אתר: www.hoshen.org
 למכתבים: ת"ד 23038, תל אביב 61230

פרטי התקשרות עם ארגון תהלה (משפחות להט"ב):

טלפון: 09-8855822
 דוא"ל: info@tehila.org.il
 אתר: www.tehila.org.il
 למכתבים: ת"ד 8362, ירושלים 91083

באחת הסדנאות שהתקיימו בפני קהל סטודנטים פנה אחד הנוכחים בקהל אל המתנדבים בקול ואמר, "אני מקבל אתכם, באמת". המתנדב השיב לו בנימה מנומסת ואסרטיבית, "סלח לי, אך מי אתה שתקבל אותי? אולי אני צריך לקבל אותך?". כך הוא הפך את היוצרות וגרם לכולם לחשוב מעט על מהותו של שוויון אמיתי; לא כזה שבו הרוב מסוגל להכיל את המוקצה בתוכו, אלא כזה שבו אלף פרחים יפרחו, כל אחד וצורתו, צבעו, ריחו ונטייתו.

לתגובות: yotam.jac@gmail.com

יעל מספרת כי מתוך סדנאות ההכשרה עולה מפורשות כי הימצאותה של דמות כלשהי ששיררה קבלה ואהדה, אפילו בצורה מינורית, היתה משמעותית ביותר עבור בני הנוער שגדלו לימים להיות מתנדבים, וכי העדרה של דמות כזו עורר קושי בלתי נסבל בחייהם.

"מתי שמעת על מורה שמגיב לקללה שנפלטה לידו ואומר, 'הומו זו לא קללה, זו קבוצה!'. האם קיימת בקרב אנשי החינוך מודעות לשאול את השאלות הנכונות? בדרך כלל, אם מורה ישאל תלמיד הומוסקסואל 'יש בעיות עם בת הזוג?', התלמיד יאמר, ובצדק, שלא. האופציה האחרת, לשאול אם יש בעיות עם בן הזוג או אם הוא מאוהב במישהו, כלל לא עומדת על הפרק מבחינת המורה ולכן התלמיד גם לא יעז לחשוף את מצוקתו בפניו. די בשאלה פתוחה יותר, די בהעלאת האפשרות האחרת. תגובתו של תלמיד סטרייט שיישאל שאלה כזו תהיה לכל היותר זקיפת גבה. עבור תלמיד הומוסקסואל זו יכולה להיות אבן דרך מכוננת וקיר משען. הרי ישנו סיכוי של כעשרה אחוזים שהתלמיד או התלמידה שייכים למגזר הלהט"בי. תחשוב על המסר שיש באמירה כזו!"

מגוון של פרחים

התגובות שמתקבלות מצד אנשי הסגל החינוכי, התלמידים, הסטודנטים והחיילים המשתתפים בסדנאות חוש"ן עזות מאוד. עבור רבים מהם המפגש, בשל השקיפות הרבה שקיימת בו, התלת ממדיות של הנושא והיכולת להזדהות, הוא אירוע

התחדשות
 לפתוח את השנה
 בשלחה ובאהבה
 כ"ח - כ"ט אלול 25-27/9
 סינאטת חסידיקה
 מיקורים לתיקונים
 סוף סתיו חלילי וזמיר...
 400 ₪ פנסייון סלא
ראש השנה
 ויום הכיפורים
 לפתוח את השנה החמישה
 באווירה קסומה ואינטימית
 ראש השנה: 400 ₪
 יום כיפור: 150 ₪
אסנט-צפת
 חיות הקבלה
 רח' האר"י 2, צפת העתיקה
 04-6921364 - 04 שולוחה 8
 www.ascen.co.il
1-800-30-40-70 לפרטים נוריסמה

באיזו פרשה נולדנו ומה זה אומר עלינו היום?

מענה נהדרת למג!

מה התיקון / היעוד שלי מתוך הפרשה? כיצד ניתן לשפר את מזלנו? אילו הזדמנויות מופיעות עבורי בראש השנה? המדריך השבועי - ממש אימון אישי, טיפים וכלים על פי חוכמת התורה, כל החגים וכל הפרשות בכל שבוע לאורך כל השנה.

שילחו מייל לרפאל כהן
 דרך האתר -
 www.raphael-cohen.com
 וקבלו לוח שנה בחינם
 למציאת הפרשה האישית שלך

להשיג גם בסטימצקי, צומת ספרים
 ובטלפון 1700-700-692

WATSU WAYS
 בהדרכת בתיה סיגל

...
הכשרת מטפלים
טיפול אישי
סדנאות חוויה

...
 לפרטים:
 בתיה סיגל 08-5497660
 Email: info@watsu-ways.co.il
 www.watsu-ways.co.il